

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av atomansvarighetslagen och en lag om ändring av atomansvarighetslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att atomansvarighetslagen och en lag om ändring av atomansvarighetslagen ändras. De ansvarighetsbelopp för innehavaren av en atomanläggning som täcks genom en försäkring graderas i atomansvarighetslagen, och de beslut om nedsättning av ansvarighetsbeloppet som fattas från fall till fall slopas. Det föreslås att ansvarighetsbeloppet för innehavaren av en atomanläggning som används för energiproduktion höjs. Dessutom föreskrivs det om en särskild försäkringsgaranti som statsrådet, om de föreskrivna förutsättningarna uppfylls, kan bevilja för ersättande av en personskada som framkommer senare än inom 10 år men senast inom 30 år efter en atomolycka. I propositionen föreslås det dessutom att riksdagen ger sitt samtycke till att det i samband med ratificeringen av de ändringsprotokoll till Pariskonventionen och tilläggskonventionen från Bryssel som upprättats 2004 görs en reservation i fråga om den så kallade principen om ömsesidighet.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet samtidigt som ändringsprotokollen till Pariskonventionen och till tilläggskonventionen från Bryssel träder i kraft för Finlands del. Ändringsprotokollen har godkänts av riksdagen den 17 maj 2005, men har ännu inte trätt i kraft internationellt.

1.

Lag

om ändring av atomansvarighetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till atomansvarighetslagen (484/1972) en ny 27 a §, till 28 § ett nytt 4 mom. och till
lagen en ny 40 a § som följer:

27 a §

Statsrådet kan på ansökan av en innehavare av en atomanläggning eller på ansökan av en fraktförare enligt 11 § på de villkor som statsrådet bestämmer och utan krav på motsäkerhet bevilja statsgaranti för en atomansvarighetsförsäkring som beviljats av en försäkringsanstalt för ersättning av en personskada som framkommer senare än inom 10 år men senast inom 30 år efter en atomolycka (försäkringsgaranti). Försäkringsgaranti kan beviljas endast om återförsäkring går att få bara på oskäligen villkor eller inte går att få i tillräcklig omfattning.

Innehavaren av en atomanläggning eller fraktföraren enligt 11 § ska utan dröjsmål lämna statsrådet ansökan om försäkringsgaranti samt behövliga och tillräckliga utredningar för utredning av ärendet.

Statens ansvar på basis av en eller flera beviljade försäkringsgarantier kan uppgå till ett belopp av sammanlagt högst tio miljarder euro. Försäkringsgaranti kan beviljas för högst ett år åt gången.

I en atomansvarighetsförsäkring enligt 1 mom. kan försäkringen avse eller den försäkrade vara en atomanläggning eller transport av atomsubstans.

På försäkringsgaranti tillämpas vad som i lagen om statens långivning samt statsborgen och statsgaranti (449/1988) föreskrivs om borgensavgift och tillsyn över borgen och garanti.

28 §

Försäkringsplikt enligt denna lag föreligger inte heller när

1) det är fråga om ersättning för en personskada som framkommer senare än inom 10 år men senast inom 30 år efter en atomolycka,

2) återförsäkring för ersättning av skador enligt 1 punkten går att få bara på oskäligen villkor eller inte går att få i tillräcklig omfattning, och

3) innehavaren av en atomanläggning har lämnat in en ansökan enligt 27 a § 2 mom. och även i övrigt förfarit i enlighet med momentet.

40 a §

Ändring i statsrådets beslut får sökas i enlighet med lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.
Innehavaren av en atomanläggning omfattas inte av försäkringsplikt i enlighet med 28 § 4 mom. i denna lag, om innehavaren av atomanläggningen lämnar in en ansökan enligt 27 a § 2 mom. och även i övrigt förfar i enlighet med momentet inom sex månader från ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av en lag om ändring av atomansvarighetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av atomansvarighetslagen (493/2005) 2 §, 18 §, 20 § 2 mom., 23 § 1 mom., 29 § och 30 § 1 mom.
som följer:

2 §

Genom förordning av statsrådet kan det

1) föreskrivas att denna lag inte ska tillämpas på atombränsle eller radioaktiva produkter, om den risk för atomskada som är förbunden med bränslet eller produkterna är ringa på grund av små mängder, låg anrikningsgrad eller ringa radioaktivitet, och inte heller på atomanläggningar med endast sådan atoms substans, samt

2) utfärdas närmare bestämmelser om under vilka förutsättningar denna lag inte tillämpas på atombränsle, radioaktiva produkter eller atomanläggningar enligt 1 punkten.

18 §

För innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvaret enligt denna lag obegränsat för atomskador som uppkommit i Finland till följd av en och samma atomolycka.

För innehavaren av en atomanläggning i Finland som används för energiproduktion är ansvaret enligt denna lag begränsat till högst 1 200 miljoner euro för atomskador som uppkommit någon annanstans än i Finland till följd av en och samma atomolycka. För innehavaren av en annan atomanläggning i Finland än en sådan som används för energiproduktion är ansvaret enligt denna lag begränsat till högst 250 miljoner euro för atomskador som uppkommit någon annanstans än i Finland till följd av en och samma atomolycka.

För transport av använt atombränsle som avses i denna lag är ansvaret begränsat till högst 250 miljoner euro för atomskador som uppkommit någon annanstans än i Finland. Av detta maximibelopp ersätts andra atomskador än skador på transportmedlet till ett belopp av högst 250 miljoner euro.

För transport av andra atoms substanser som avses i denna lag än sådana som avses i 3 mom. är ansvaret begränsat till högst 80 miljoner euro för atomskador som uppkommit någon annanstans än i Finland. Av detta maximibelopp ersätts andra atomskador än skador på transportmedlet till ett belopp av högst 80 miljoner euro.

Maximibeloppet för anläggningsinnehavarens ansvar innefattar inte ränta på ersättningsbeloppet eller ersättning för rättegångskostnader.

20 §

Om det efter en inträffad atomolycka är sannolikt att nedsättning enligt 1 mom. visar sig nödvändig, har Finansinspektionen rätt att förordna att i ersättning tills vidare ska betalas endast en viss andel av den fulla ersättningen.

23 §

Innehavaren av en atomanläggning i Finland ska ha en av Finansinspektionen godkänd försäkring beträffande ansvaret för atomskada enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat så att ansvaret enligt 18 § 1–4 mom. kan täckas upp till det maximibelopp som avses i respektive moment.

29 §

Om den som enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat är berättigad till ersättning av innehavaren av en atomanläggning i Finland visar att han eller hon inte kunnat få ut ersättningen enligt det i 18 § 2–4 mom. avsedda maximibeloppet för ansvaret av den försäkringsgivare som ingått försäkringsavtal med innehavaren av atomanläggningen, betalas den sålunda uteblivna ersättningen av staten.

Statens ersättningsskyldighet enligt 1 mom. upphör då ersättning har betalats ur försäkringen och av staten till ett belopp av sammanlagt 1 200 miljoner euro.

30 §

Om innehavaren av en i Finland eller i en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen belägen atomanläggning vilken används för fredliga ändamål är ansvarig för en atomskada enligt Pariskonventionen, och om finsk domstol enligt 37 § är behörig att pröva ersättningsanspråk mot innehavaren, ska ersättningen, till den del den överstiger 1 200 miljoner euro, betalas av statsmedel, när atomskadan uppkommit

- 1) i Finland eller i en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen,
 - 2) på eller ovanför havsområden utanför territorialhav tillhörande Finland eller en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen och atomskadan tillfogas finska medborgare eller medborgare i en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen,
 - 3) på eller ovanför havsområden utanför territorialhav tillhörande Finland eller en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen och ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i nämnda stat, eller på en konstgjord ö eller i en anläggning eller konstruktion som omfattas av nämnda stats jurisdiktion, eller
 - 4) inom eller ovanför den ekonomiska zon som tillhör Finland eller en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen, eller på nämnda stats kontinentalsockel i samband med utvinning eller utforskning av naturtillgångarna inom den ekonomiska zonen eller på kontinentalsockeln.
-

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ett sådant beslut om nedsättning av ansvarighetsbeloppet som fattats före ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft. På en sådan ansökan om nedsättning av ansvarighetsbeloppet som har lämnats in före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 18 § sådan den gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Sanna Marin

Näringsminister Mika Lintilä